

THE GREAT RAINBOW

CHILDREN'S MAGAZINE

СПРАВЛЕННЯ НЕДОГЛЯДУ

У сценці К. Перелісної „Чарівний перстень”, надрукованої у червеному числі „Веселки” стався недогляд, який просимо справити. Після слів: (Тікають у ліс. Входить княженко) повинно бути:

КНЯЖЕНКО: Годі! Годі! Не шукайте!

Я до вас живий прийшов
Ось погляньте, вірні слуги,
Що у річці я знайшов.

Перстень гарний, золотенький,
І малесенький який!
Камінець ось тут зелений,
І, мабуть, що дорогий.

(Витягнувши руку з перстеном, стає на стежку проти хатки. Вмиг куці розсуваються, падають. З'являється князівна.)

Далі, як у тексті.

Просимо Шановну Авторку й Читачів вибачити!

***

Від Катерини Г о р б а ч з Франкфурту (Німеччина), на адресу якої висилаємо кілька примірників „Веселки” для дітей українознавчої школи, отримали ми такого листа:

Д о р о г а Р е д а к ц і є !

Ти мені зробила велику несподіванку, приславши цілий жмут „Веселок” для нашої шкільки. Не менше тішилася моя мама, яка нас вчить. Дякую Тобі від дітей нашої шкільки.

Ми почали вчитися 25-го березня 1960 р. Ми дістали декілька книжечки від ОУЖ та СУМ-у. Нас є 22-є дітей. Мама поділила нас на дві групи: в першій групі є ті, що вже вміють трохи писати і читати, а в другій групі ті, що лиш починають вчитися.

Я вчуся в першій групі і дещо мамі допомагаю. Ми відписуємо вірші, вчимося їх на пам'ять, співаємо, а час до часу вчимося танцювати українських народних танців. При цьому я можу найбільше мамі допомогти, бо я їх вчуся у пластовому таборі, куди мене щоліта посилають мої батьки.

Ті числа „Веселки”, які Ти мені для нашої шкільки прислала, мама буде позичати дітям, які вже вміють добре читати.

Я ходжу до першої класи гімназії.

Із сердечним привітом

Катерина Г о р б а ч.

***

Олесь К о в а л ь ч у к з Гемтремку, Мишиген, пише: Дорога „Веселко!”

Мені дуже сподобалися світлини українських міст, а також вид ріки Черемош. Прошу вміщувати у „Веселці” більше таких світлин, щоб знати, як Україна виглядає. Здоровлю щиро!

Відповідь Редакції:

Дорогий Олесю!

У майбутньому заведемо в „Веселці” рубрику „Краса української землі” і будемо в ній містити світлини з видами України.

Вітаємо Тебе щиро!

1. НАРОДНІ ЗАГАДКИ

- Що то за звіря: має чотири роги і пір'я?
- Чорного кося напоїли, камінням нагодували і стоко-лесими возами поцокотали.
- Висить у куті сито, та не руками його звито.
- Маленьке, худеньке, а як утне, то й колоду підведе.
- Штудерне дерево весело співає, кінь над бараном хвостом махає.
- Поля скляні, а межі дерев'яні.

***

2. РЕБУСИ

100 ю при 100 лі й читаю з логію „Мазепа” Богдана Лепкого.

***

3. ЩО ЦЕ?

- Маленький, простенький
Крізь землю пройшов,
Гарну шапочку знайшов.
- Крильця чудові Пурхає влітку
Ніби шовкові, З квітки на квітку.

***

РОЗГАДКИ за місяці січень, лютий, березень, квітень, травень і червень надсилати до 10-го липня. Конкурси і льосування нагород відбудуться в липні, а вислід буде проголошений у числі „Веселки” за серпень ц. р.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: „SVOBODA” — „Veselka”, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Андрусєва. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

Copyright by „Svoboda” 1959. All rights reserved.

„THE RAINBOW” — „VESELKA”
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

Subscription \$ 4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:

Е. Козак — Комашинний концерт

КОМАШИНИЙ КОНЦЕРТ

Як засяє перша зірка —
Що це так в садочку цвірка,
У солодкій конюшині?!
То — концерти комашині.

Диригентом в них павук,
Всіх вісьмох вживає рук
І читає без турботи
З павутиння ткані ноги.

Перед ним сидять музики
Голосні, хоч невеликі.
Як впадуть на землю тіні,
То й почнуть концерт вони:

Там комар — на мандоліні,
А на скрипках — цвіркуни.
На сопілках мухи грали,
Жук узявся за цимбали.

Грала музика під дубом
Без спочинку, без кінця.
Тільки шкода, що на бубон
Не знайшлося фахівця:

Бо комашки всі тоненькі,
Їхні лапки — залегенькі.

Мирослав ПЕТРИВ

ГЕЙ, ДО МЕНЕ, ЯГІДЧОККИ...

Гей, по лісі та по зрубі
Теплий вітер віяв
І по травці, по муравці
Ягідки розсіяв.

Гей, до мене, ягідочки,
До мене, до мене,
Назбираю повний кошик,
Занесу до нені.

Ой, солодка суниченька —
Малина солодша,
Рідна мати між усіма
Мені найсолодша.

Муз.: В. БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Слова: Л. ПОЛТАВА

ОЙ, ЛІТАЛИ БДЖІЛКИ, ЛІТАЛИ...

ОЙ ЛІ-ТА-ЛИ БДЖІЛ-КИ, ЛІ-ТА-ЛИ,

СО-ЛОД-КО-ГО МЕ-ДУ НА-ЗБИ-РА-ЛИ

І СХО-ВА-ЛИ В СВО-Ї ХА-ТИН-КИ

СО-ЛОД-КО-ГО МЕ-ДУ ДЛЯ ДИ-ТИН-КИ.

Ой, літали бджілки, літали,
Солодкого меду назбирали
І сховали у свої хатинки
Солодкого меду для дитинки.

Схотілося якось ведмедю
Скуштувати солодкого меду,
Скуштувати того меду трішки —
Хоч півмиски або хоч півдіжки!
Він підкрався до бджілок потишу,
Наробив великого їм лиха:
Поламав бджолині хатинки,
Забруднив медочок для дитинки!

Ой, напали бджілки, напали,
У ведмедя медок відібрали,
У ведмедя медок відібрали,
Геть у ліс бурмила прогнали!

Квітнуть липи, грають бджоли,
Пахне медом у полях,
Ми не йдем уже до школи —
В табори веде нас шлях.

ЛИПЕНЬ

Шатра, річка і галява...
Ватра, нічка, дружній спів...
Юний СУМ — це наша слава,
Пласт — це гордість пластунів.

Микола ЩЕРБАК

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

МАЛІ МАНДРІВНИКИ

Якось ранком Ярослав,
Все охочий до забав
(Він стрибає через пліт,
Хоч йому лише сім літ),
Взяв льорнетку і торбинку,
І за руку ще Маринку
Та й пустився геть із дому

В путь знайому й незнайому,
Ген, у поле, у мандрівку.
Як зійшли вони на гірку,
То до них, не чувши ніг,

Пес Рябко, їх друг прибіг...

От ідуть вони полями,
Та зарослими стежками,
Часом зійдуть у долину
Чи на горбик на хвилину,
А Рябко — усе вперед!
Раз залізли в очерет,
З очерету пурх пташинка,
Аж злякалася Маринка.
А пізніш зійшли на луки
І квіток нарвали в руки.
Так пролинула година...
Але ось мала Маринка
Втомлена схотіла їсти:
— Славцю! Я вже хочу їсти!
— Їсти? Ось тобі калач!
Сядь, поїж, але не плач...
— Славцю! Вже ходім додому!..
Тут раптово Ярослав
Глянув на просторий став,
На долину незнайому.
— Як же нам назад пройти? —
Все, куди він не погляне,
І небачене й незнане —
І дороги і мости...
„Як іти? Куди іти?“
Та розважний Ярослав
Про Рябка свого згадав:
— Рябку, ей! Назад ходи!
Нас додому приведи!..
Пес нюхнув, заскавулів,
З радістю почав скакати
І мандрівників привів
Аж до двору, аж до хати!

ВАКАЦІЙНІ ПРИГОДИ В САН ДІЄГЬКОМУ ЗООПАРКУ

Наталочка приїхала до Сан Дієго на вакації разом із своїм татом, мамою і чотирирічним братиком Андрійком. Вони спинились у своїх знайомих, яких мама і тато знали ще з України, але Наталочка та Андрійко їх ще ніколи не бачили.

— Чи вони веселі? Чи нам з ними буде смішно? — насамперед запитала Наталочка, що сміх любила над усе.

— Дуже веселі, — запевнив тато. — Ти ж знаєш, які вони нам листи писали.

— А чи у них є діти?

— Так, у них є хлопчик великий, дванадцяти літ, і менша дівчинка, така, як ти.

— Це добре! А як їх звать?

— Хлопчика — Віктор, а дівчинку — Марійка.

Діти були дуже задоволені, що в гостях їм буде з ким бавитись, і приїхали до Сан Дієго в найкращім настрою.

Сан Дієго — це дуже мальовниче місто на са-мім півдні Америки, біля кордону з Мехіко. Воно розташоване на горах і густо вкрите пальмами, мережаними кедрами, банановими деревами, горіхами, помаранчовими гаями та яскравими пахучими квітами. Зими тут ніколи не буває, і навіть на Різдво люди купуються в океані!

Гарно у цім місті людям і звірятам. Вовки, ведмеді, гірські барани, жирафи, носорожці, зграї різнокольорового птаства розкошують у величезному зоопарку, що розкинувся по мальовничих пагорбах і долинах. Діти під командуванням господаря, пана Романенка, з самого ранку вирушили до зоопарку. Від нетерплячки вони аж бігли, як зійшли з автобуса, і тягли за собою пана Романенка.

Ось і зоопарк. Звірі тут живуть, як не абиякі пани! Кожна клітка — немов палац із схованим у скелі приміщенням для снання, з розлогим „приватним” деревом, на яким лиси і видри люблять вилежуватися по обіді. Ведмеді мають ставки для плавання, а для фазанів насаджено бамбуковий гайок, бо вони люблять класти там свої гнізда.

— А хто так гавкає? Песик? — запитав Андрійко.

— Ні, то морський лев, — сказав Віктор. — Ходімо до нього: скоро перша година, і леви будуть показувати для дітей різні штуки.

Які вправні ці морські леви! Вони так високо підскакували, щоб дістати в нагороду маленьку рибку, плавали навперегони, трубили, брязкали, дзвонили, а головне грали в м'яча, як справжня футбольна команда. Наталочка вирішила, що вони — найрозумніші звірі в зоопарку.

— Не думай, що інші звірі нічого не вміють,

— сказав пан Романенко. — Кожне звіря свій розум має. Ось ідіть сюди, ми поїдемо автобусом навколо зоопарку.

Сіли у відкритий автобус, який повільно об'їздить оселі різних звірят, спиняючись перед ними, що були вдома і не спали.

— Ось пан Рогатий Козел, — сказав провідник автобуса. — Добрий день, Козлику, може б ти привітався з дітьми?

Рогатий чемно вклонився, торкнувшись землі розлогими рогами.

— А подивись но в кінець автобуса, чи не бачиш там яких знайомих?

Козел повернув свою гарну голову і вклонився дітям у другім кінці автобуса.

— Ти розумний і ввічливий, — сказав провідник і кинув Рогатому скибку білого хліба.

Багато втіхи мали діти біля ведмежої оселі. Ведмедів було багато: бурих, сірих і білих, як сніг, і всі вони були один від одного мудріші.

Андрійко не міг відійти від клітки одного ведмедя, одягненого в брунатний костюм із білою „краваткою” на шиї.

— Наталю, він так одягнений, як я, — сказав Андрійко і теж став „на задні лашки” і замахав руками, наслідуючи ведмедика. А ведмедик в свою чергу, наслідуював Андрійка. Андрійко погладив своє волосся — і ведмедик мацнув себе лапою по голові. Ведмедик заляскав „ладки”, а хлопчик і собі. Коло них зібралось чимало людей, і всі вони голосно сміялись із витівок обох „ведмежат”, частуючи їх горішками.

Але найцікавіше було у дитячому звіринці. Там молоденькі звірята були на волі, і людським дітям дозволено бавитися з дітьми звірів. Віктор купив трохи хлібця і моркви, і козенята та малі дикі свинки їли ту їжу просто з рук.

— А де ж наш Андрійко? — раптом закричала Наталочка. — Він згубився!

— Не бійся, не згубився, — промовив пан Романенко, який пильно слідкував за дітьми, а надто за Андрійком. — Він в такім незвичайнім місці, що ти його й не бачиш. Глянь туди!

Уявіть собі: Андрійко їхав верхи на величезній черепасі!

Біля виходу жили в чепурних клітках, зроблених, як малі хатиночки, балакучі папужки. Кожна з них знала одне чи два смішні речення і, звичайно, своє власне ім'я, і всі раді були все те повторювати на запрошення і без запрошення.

— До побачення, до побачення! — кричали діти, і, доки було видно, все оберталися, щоб ще раз поглянути на своїх дзюбятих та хвостатих друзів. І довго махав їм на прощання лапою бурий ведмедик із білою „краваткою”.

С. СТЕП

Ілюстрації М. БУТОВИЧА

ХУКАНЕЦЬ—МОЛОДЕЦЬ

(За козацькою казкою з Чернігівщини)

Давним-давно в Україні, на хуторі, жили собі старі добрі люди, дід Микита та баба Настя. Були вони пильні та працювиті і жили в згоді. У всьому вони мали щастя, лише журилися, кому по смерті своє добро залишать, хто їх у могилу покладе.

Одного разу почувала в них жінка-мандрівниця. Вона порадила їм удатися до славнозвісної знахарки-ворожки, баби Відяни, що жила далеко-далеко, у непролазних лісах Полісся, у самій Біловежській пуці. Ота знахарка, — казала жінка-мандрівниця, — допомогла вже багатьом людям у різних потребах, вона багато вмє і багато знає. Вона невмируща баба, хоч стара, як світ. Найстарші люди кажуть, що вже їхні діди та прадіди знали бабу Відяну і що вона й тоді була вже дуже стара. Баба Відяна страшна на вигляд, але має добре серце.

Припало до серця дідові Микиті та бабі Насті оте оповідання про знахарку, і вони рішили попитатися в неї ради на своє горе. Баба Настя почала готуватися до подорожі: напекла й наварила всякої всячини: калачів, паляниць, книшів, перепічок, маківників, ковбас, узвару. Навіть меду, і того взяла з собою.

Однієї погожої днини рано вранці запряг дід Микита коні і повіз свою бабу Настю. Завіз далеко-далеко, аж до лісів-борів Полісся. Баба Настя переночувала у добрих людей, розпитала до-

рогу до тої славнозвісної ворожки і до сходу сонця почимчикувала лісами.

Довго йшла баба Настя. Вже й людських осель не стало — кругом самі бори, страшні споконвічні праліси. Боязко йти їй темним пралісом. Дорога ледве помітна. Величезні дерева опустили своє віття, ніби хотіли ту дорогу закрити. Ось і дороги вже немає, лише стежечка. У лісі тихо, вогко й темно. Ліс ніби дрімає, тільки час від часу прощумить вітер у верховітті, хрясне суха гілляка, падаючи з вікової сосни, або чорний ворон у гнізді закриче.

Страшно бабі Насті. Іде вона, молиться. А ліс що далі, то темніший та суворіший. Часом прокотиться ним луна від звірячого виття, аж у баби Насті волосся на голові їжиться. Вже й сумнів її бере, чи дійде вона коли до тієї ворожки. Поспитатися немає в кого, людського духа не чути. Стежки вже майже не пізнати — що пройде трошки, то й згубить стежку.

Аж зирк — стоїть перед нею величезний зубр, буйвіл лісовий. Велика рогата голова дивиться на бабу і спокійно собі ремигає. Жажнулася баба Настя, бо ще зроду зубрів не бачила. Кинулася стрімголов убік і побігла навмання.

Аж тут щось як зарегочеться та заридає вгорі!.. Мороз пішов поза шкірою в баби Насті. Хоч і впізнала вона, що то був голос сича, але мо-

торошно їй. Вігла, спотикнулася на гнилу колоду і впала.

„Хай діється Божа воля”, — подумала собі. Аж як трохи відпочила, встала.

„Піду назад, — подумала. — Нікого я в цій пущі не знайду, лише своїм трупом звірів нагодую!..”

Та не знає баба, в котрий бік іти — ні кудую йшла, ні звідки прийшла.

— Ой леле! Бідна ж моя голівонька! — заплакала вона з переляку. — Ні туди, ні сюди!

Аж бачить — між деревами ніби галявка світліє. Вона туди... Галявка весела, на пригорку. Посеред неї видно малесеньку старосвітську хатчину.

Насті полегшало. Слава Богу! Де хата, там люди. От, розпитає про дорогу. А, може, сама Відяна в цій хатчині живе?

Підходить ближче, бачить городчик. Біля тину різнобарвні квіти: мальви, шальвія, рута, м'ята, розмай-зілля, ломикамін та ще всякого зілля на ліки та чари повно в тому городчику.

Зраділа наша подорожня, підійшла ближче і... оторопіла, неначе хто на неї відро льодової води вилляв. Дивиться — очам своїм не вірить.

Маленька хатчина стояла на курячих лапах...

Стала баба, мов укопана. З дива не може з місця рушити. Аж чує: залопотів крилами півень, заспівав людським голосом:

Не спи, бабко, уставай,
Прийшли гості, зустрічай!

Бачить наша подорожня, що той чорний, аж синявий півень на самому вершечку хатини сидить.

Від перестрахи полізла бабина душа у п'яти, а мішок з гостинцями впав з рук на траву. Спробувала втікати, але ноги не слухалися.

Нараз відчиняються дверцята тієї хати і щось висувається на двір.

„Що воно? Боже мій!” — думає Настя і трясеться, як у пропасниці. Дивиться — аж то ніс... Та не якийсь там ніс, а носище! Такий величезний та закамандзюблений носюра, як у сови лісової.

За тим носищем з'явилась у дверях голова старої-престарої баби. Сиве волосся звисає пасмами з голови, розчухране та розкудовчене, повне реп'яхів та кураїв. Рот геть запався, а борідка, тонесенька, шпичаста, догори загнула. Брови стирчать настобурчені, як у сови.

Стоїть Настя ні жива, ні мертва, піт холодний на ній виступив.

А відьма тим часом вилізла з хати. Як вилізла, то курячі ніжки під хатою присіли, і стара легко на землю зійшла.

Кожен, хто ще ніколи з відьмами не знався, зразу б упізнав, що це була справжня відьма. Така маленька, суха, як тріска, з велетенським

носом і з горбом на спині. У руці тримала палицю-костур, довкола якого обвилась гадюка й сичала на всі боки.

Стара потяглась, аж усі її кістки захрускотіли, та й заговорила до Насті голосом, що скрипів, мов немазаний віз.

— Не бійся, голубко! Підійди ближче, Настуню!

У Насті пересохло в горлі. Ледве вона з себе голос видавила:

— Звідкіля ви знаєте, як мене звати?

Відьма засміялася, ніби закашлялася, ніби суха верба заскрипіла, і в її запалому роті показався великий жовтий зуб.

— Не допитуйся! Баба Відяна багато чого знає. Я на тебе, небого, довгенько чекала, аж задрімала...

Насті полегшало на серці. Вона чула від людей, що баба Відяна нікому зла не робить.

— Я до вас, бабусю, за порадою...

Та баба Відяна її перебила:

— Знаю, небого, все знаю. Знаю твою журу і вже й лік на неї приправила. Але тепер би час пополуднувати, бо я й мої діти зголоділи.

Настя стрепенулася. Розстелила на траві, на пахучім чебрикові, великого гарно вигалтуваного рушника і розклала на ньому всі свої гостинці.

— Ну, й понаносила ж ти, голубко! На цілий курінь козаків вистачило б.

Відяна сіла біля рушника, поплескала в долоні й гукнула:

— Прісю! Петрусю! Ідїть но, дітоньки, полуднувати!

Півень на стрісі закукурікав і біля нього з'явилась чорна киця, смачно протягнулася, позіхнула й заворкотіла до відьми:

— Як ти, бабко, закричала,
З пришічка була б я впала.

І обоє, киця і півень, зіскочили з покрівлі, сіли старій ворожці на плечі, і вона почала їх годувати з рук.

Попоївши усмак, баба Відяна подякувала Насті, ще й побажала їй з чоловіком:

— Нехай вам, добрі люди, все родиться, плодиться і на добре розводиться! Ти, небого, далеко дорогу зверстала, та не даремно. Я тобі допоможу. Матимеш синочка - сподкоємця. Слухай уважно, що я тобі скажу. Сплутаєш або забудеш — нічого з того не вийде.

Та й каже до кицьки:

— Побіжи, Прісю, принеси мені оту зачаровану ікринку, що ми під повний місяць на руїні Осьмомислового замчища зачарували. Знайдеш на пришічку в черепочку, на папоротинім листочку.

(Далі на сторінці 10-ій)

ВІРШОВАНА

— ромен, пахучі квіти,
Що дівчата залюбки
Їх збирають, рвуть уліті
І влітають у вінки.

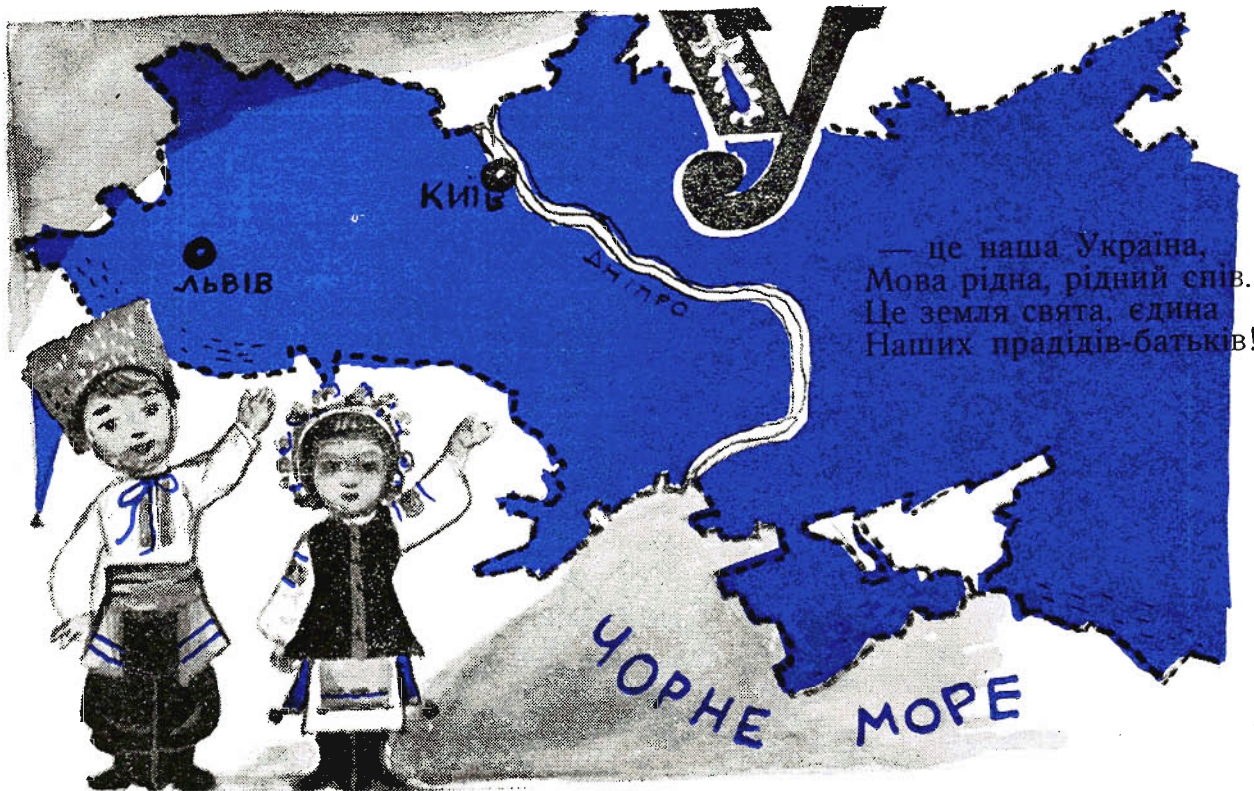
— собор святий, Софія,
Що сія від давніх літ
Сяйвом віри і надії
На широкий Божий світ.

А Б В Г Д Е Ж З І К Л М Н О П Р С Т У В Х Ц Ч Ш Щ

Т

— це тато, рідний тато,
Що читає нам з книжок
І розказує багато
Оповідань та казок.

Хуканець - Молодець

(Продовження зі сторінки 7-ої)

А потім знов до Насті:

— Ось тобі, голубко, старовинна пляшечка з Китаю. Під новий місяць, як лише сонце сяде, а молодик на небі вишикується, нахукай до цієї пляшечки сім разів і дай дідові Микиті сім разів хукнути до неї. Вкинь у пляшечку зачаровану ікринку, що з балика-риби. Заткни пляшечку чистим клоччям, загорни її в теплу хусточку й постав у теплому місці. Буде тобі Хуканець-молодець. А тепер іди з Богом! Уже не рано, а твоя дорога далека. Але не забувай: окрім діда Микити, нікому нічого не розповідай! Назад не оглядайся! Пляшечку нікому не показуй!

Подякувала Настя ворожці, взяла пляшечку та ікринку й зібралася вже була йти, але не знала, в котрий бік, бо жадної стежки не було видно. Баба Відяна взяла Настю за руку й показала на гущавину:

— Он бачиш між деревами великий зубр. Це мій зубр, Буй-Тур. Не бійся й іди за ним, він тебе до битої дороги допровадить.

Настя пішла за тим зубром. Не йшла, а бігла, аж дух їй у грудях спирало. І не спам'яталася, як добилася до дороги, як щасливо до своєї хати повернулася.

Розповіла все дідові Микиті. Дочекались вони молодика-місяця, нахукали до пляшечки по сім разів кожне, вкинули до неї ікринку, заткнули чистим клоччям, загорнули в хустину і поставили вигріватися на піч.

Спочатку дідові й бабі нетерпеливилось: щонеділі розгортали вони пляшечку та роздивлялися на світло, чи не виводиться там обіцяний Хуканець. Але пляшечка яка була, така й була і, крім тієї ікринки, нічого в собі не мала. Згодом вони про пляшечку навіть призабули.

***

Однієї неділі надвечір сиділи вони в хаті та й журилися. Скільки, мовляв, страхіть натерпілася баба Настя у тій дорозі до ворожки! От, ніби все зробили, як ворожка казала, а нічого з того не вийшло...

В хаті діда Микити було чисто, чепурно й затишно. На поставці біля печі вже світив каганець, а перед святими образами блимала лямпадка. На печі спала киця Шкода.

Як на те, приснилося отій Шкодї, що нібито перед її носом гладенька сита мишка почала танцювати „метелиці”. О, цього киця Шкода і в сні не могла стерпіти! Стрімголов скочила вона за нахабною мишею. Але то була не мишка, а пляшечка від баби Відяни. Полетіли і киця і пляшечка шкереберть на долівку. Від пляшечки лише скалки залишилися...

Баба Настя вхопила макогона — та за ки-

цею Шкодою, що пляшечку збила, що її надію знівечила... Аж зирк, щось там між скалками шарудить! Приглядається, аж то малесеньке хлоп'ятко — таке маленьке, як лялечка. Підбрала його, роздивляється.

— Відяна не обдурила, правду про неї люди говорять.

Баба Настя плаче з радощів, пестить оте маленьке хлопчатко. А дід Микита з радости навприсядки пішов, аж киця перелякалась і знов на піч вискочила.

З того часу весело стало в хаті у діда Микити. Баба нашила Хуканцеві білих сорочечок, галтованих червоним, щоб хто не наврочив хлопчика. Пошила сині оксамитові штанчата і стрічечкою червоною, як поясом, його оперізувала. Дід злагодив йому жовті чобітки й сиву смушеву шапочку з червоним верхом, ще й зі шликом. Такий вийшов з Хуканця козачок, мов малюночок.

Дуже вони тим Хуканцем утішалися. Одно їх дивувало: Хуканець не ріс, а все був такий маленький, як вивівся.

Звеселіла хата діда Микити. Хуканець був непосидючий: то він верхи на киці Шкодї по хаті їздить, то видереться на стріху і на голубах, мов на крилатих конях, літає; то візочок злагодить, мишку зловить і запряже в того візочка.

Та не лише грався хлопчик. Також помагав у хаті, дармащо був малесенький. Лагодиться баба огонь у печі класти — він з припічка волочить дрова. Увечері каганець засвічував — одним сло-

вом, допомагав, як міг. Правда, не раз і шкодив, та старі його любили й усе йому прощали.

Зате, куди б не йшов дід, всюди брав з собою Хуканця. Бо той як учує, що дід кудись збирається, влізе в рукав або в кишеню і причаїться, як ласочка. Дід радів і не сердився.

Напровесні став дід на степ збиратися, на оранку. Направляв плуги, борони, перевіряв ярма тощо. Одного погожого ранку зібрався на поле. Проситься з ним Хуканець. Дід радо його взяв би, та баба хотіла, щоб з нею вдома лишився. От Хуканець і каже:

— Побуду вдома, поки ви, мамо, обід зварите, а потім повезу обід до тата.

— Куди ти годен, таке маленьке!

— Побачите, що годен!

Поїхав дід на степ орати, а баба зварила обід і налила страву до гладущиків-близнюків. Зібралась була нести дідові, але не пустив її Хуканець.

Трах-тарарах! — та й зробив собі маленький візочок. Трах-тарарах! — та вже й збруя готова. Не встигла баба озирнутися, як у той візочок уже двоє котенят запряжено: кицю Шкоду ще й сусідського котика, що Ласуном звався.

Поклала баба на візочок глечики-близнюки. Вскочив на нього Хуканець-молодець та як свисне, як гукне! Помчались котенята дорогою, аж курява хмарою встала.

Іде назустріч вельможний пан Твардовський. Шестеро коней запряжених у ридван. На конях форейтори-вершники, а ззаду два льокаї в жупанах з золотими гудзиками та обшивками.

Був то препишний і свавільний вельмож. Усі люди йому з дороги звертали і, коли він проїздив, шапки здіймали. Аж тут пан бачить — щось таке невеличке мчить дороною, куряву хмарою здіймає... Що воно? Порівнялося з ридваном і як не крикне дзвінким голосом:

— Що це ти, хазяїне, спиш чи п'яний? Держи вправо, а як кіньми правити не вмієш, то не лізь на воза!

Здивувався пан, бо ще зроду ніхто до нього

так гостро не відзивався. А слуги з переляку трохи на землю не попадали. Баскі коні переполошилися і поскакали, що годі було їх здержати.

Хуканець приїхав до діда саме впору. Пообідали вони гарячими галушками, добрим узваром із сушеничок та й закусили смачними книшами. Бо баба Настя вміла наварити й напекти, як ніхто інший.

Як попоїли, хотів дід гнати волів до води, та Хуканець не пустив його, а взявся сам. Видряпався на вола, вліз йому в ухо, почав вигукувати і погнав худобу до води. Повернувшись із водою, почав орати замість діда.

Дід аж руки пустив з того дива, бачачи, як його воли орють і як обертають. Удвоє більше наорав Хуканець, ніж дід Микита. Уже кінчав орати, аж їде шестернею той самий пан у ридвані, а за ним кілька возів усякого добра везуть. Пан бачить, що воли самі орють, самі й завертають. Ще такого дива не бувало! Слуги з переляку поприсідали, а він сам аж рота роззявив.

Покликав пан до себе Микиту та й питає:

— А що це в тебе за чудо, діду? Чи ти часом не характерник?

Дід Микита розповів, що то йому помагає його синочок Хуканець. Захотів пан конче собі Хуканця придбати, своїй пані гостинця привезти.

— Продай мені, господарю, свого Хуканця — каже.

Дід Микита і слухати не хотів. Просив пан, і грозив, і благав. Не погоджується дід Микита ні на яку ціну. Що він не згоджується, то пана ще більша охота розбирає Хуканця мати. Усе більше й більше Микиті приобіцює: і луки шматок, і садок, і волів, і овечок, і всього-всього, і бо-зна чого ще не приобіцював.

Хуканець тим часом скінчив орати, заліз дідові у вухо та й каже:

— Тату, якщо пан так причепився, то ви мене продайте, лише добру ціну виторгуйте! Я довго в того пана не буду.

(Закінчення на стор. 12-ій)

Злакомився дід Микита, заломив за Хуканця ціну, аж сам злякався, але пан зрадів і погодився.

Пан забрав Хуканця, а дід Микита — вози з добром і гроші та поїхав додому.

Але не мав дід радості з того добра. Так йому було гірко за тим синочком Хуканцем, аж сльози з очей на довгі сиві вуса капали. А як приїхав додому, то дістав від баби Насті „на бублики”: всяко його лаяла, і панового багатства не приймала, Микиту з хати виганяла і за Хуканцем посилала.

А пан собі додому їхав і Хуканцем бавився: то розмовляв з ним, то жартував і реготався, аж луна йшла довкола. А як надокучило панові бавитися, то загорнув його, мов ляльку, в парфумовану хусточку та й запхав у кишеню.

Не сподобалося це Хуканцеві. Просив, щоб пан його випустив, та пан ще й потиснув його в кишені, аж хлопчикові віддих сперло. Гірко було лежати Хуканцеві, завиненому у хусточку та ще й головою вниз... Але він терпів, згадуючи приказку: „Терпи, козаче, отаманом будеш!”

Приїхавши до свого палацу, застав пан свою пані в лихому настрої: якась примха її опанувала, і зненацька почала вона сварку. Щоб їй догодити, пан став вихвалитися незвичайним дарунком. Задікавлена, вона трохи втихомирилась, і пан подав їй хусточку з Хуканцем. Довго вона не могла розгорнути добре замотаної хусточки, почала хвилюватися і з нетерплячки так щипнула Хуканця своїми довгими нігтями, що він від болю закричав. Пані злякалася, а пан від утіхи аж на крісло сів і регочучи за живота тримався.

Погано, дуже погано минув Хуканцеві перший день у пана Твардовського.

На другий день Хуканцеві пані поїхали в гості й узяли хлопчика з собою. По дорозі пан, набавившись досхоchu Хуканцем, хотів знову запхати його в кишеню.

— Не туди! — залебедів і замахав рученятами хлопчик. — Живим не доїду і не матимеш чим хвалитися. Учора я там трохи не задушився. Поклади мене в кошик з гостинцями.

Пан послухав, і Хуканець опинився на дні великого кошика з лозини. Кошика поставили ззаду ридвану, накрили від пилюки скатертю й наказали льокаєві пильнувати. Як тільки ридван рушив, Хуканець узявся перекушувати лозеве пруття. Зубки мав гострі, як у мишки, тож через якої півгодини в кошику вже була така дірка, що нею Хуканець без труду проліз і непомітно скочив на степовий шлях.

— От так воля! — зідхнув Хуканець з легшею, розглянувся та й потюпав межами до свого села. Прийшов додому вже вночі.

Дід на призьбі під хатою сидів і плакав, бо баба його до хати не пускала. Та Хуканець зразу ж помирился бабу з дідом. За що ж їм було гніватися, коли синочок удома? І почали вони знов спокійно жити, і Бога хвалити, і добра наживати.

А про Хуканця-молодця слава по всім світі пішла й оце до вас дійшла.

Пояснення: Курай — рослина; каганець — стародавній прилад світити; гладушик — горщик; збруя — упряж.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА У ТІОНВІЛІ

Ці браві діти-дівчатка й хлопчики, це ваші ровесники з Тіонвілю у Франції. Наприкінці червня вони відсвяткували спільно День Матері й закінчення шкільного року в Рідній Школі, до якої ходять кожного четверга вивчати українознавство. Свято складалося з чотирьох частин: академії на честь Матері, іспитів з українознавчих предметів, концерту й виставки. Після іспитів найкращі учні отримали нагороди. Як бачите, діти з Тіонвілю добре напрацювалися, щоб гідно вшанувати День Матері й закінчення шкільного року. Діти в Тіонвілі отримують „Веселку” на руки керівника школи п. Афнера.

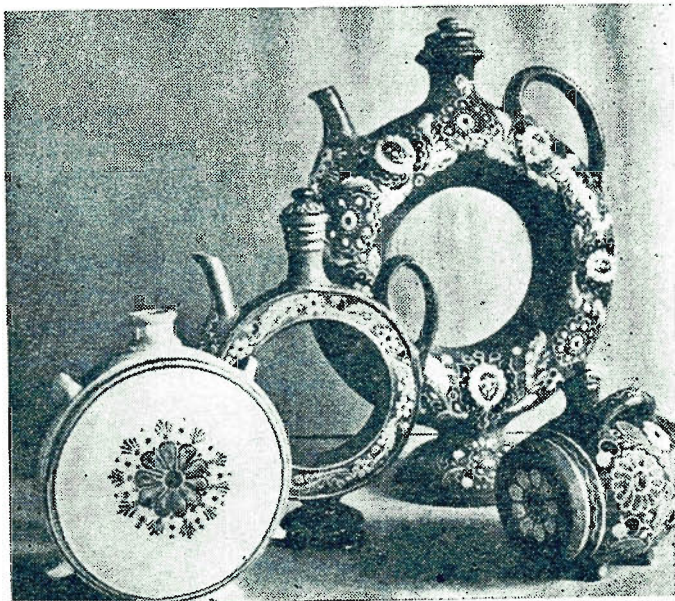

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

VI. КЕРАМІКА

Промислом, що його знали в Україні ще багато років перед народженням Ісуса Христа, було ганчарство або кераміка. Коли в селі Трипіллі коло Києва учені розкопали в землі останки дуже давньої людської оселі, то найцікавішою знахідкою був прикрашений гарними зображеннями та орнаментами глиняний посуд. Ця й подібні знахідки на українських землях наука зараховує до так званої Трипільської культури, що розвивалась на наших землях у прадавні часи.

Глиняний посуд вживали в Україні дуже довго літа. Виробляли його сільські ганчарі. Де лише була відповідна глина, там зараз починали виробляти горщики, глеки-дзбанки, гладуцики, миски, макітри, а також дитячі іграшки: півники, пташки, свистілки тощо. Усі ці речі виготовляли на ганчарському станку-крузі. Цей станок був зроблений з дерева і складався з двох коліс, осаджених позою на осі. Горішнє колесо було менше, а долішнє — більше й тяжче. Станок прикріпляли до стола або лави. Коло круга сидав ганчар. На горішнє колесо клав брилкую очищеної від

піску й камінчиків глини, розведеної водою. Тоді ногами швидко обертав долішнє колесо, від чого крутилось горішнє. Натискав пальцями у відповідних місцях на глину, і вона починала прибирати бажаної форми. Коли посудина була готова, ганчар великим гострим ножом або дротом підризував її дно, відділював від колеса і ставив у повітрі, щоб висохла. Висушену посудину випалювали в ганчарській печі-горні. Аж тоді вона була готова до вжитку.

Часом посудину розмальовували ще різними фарбами (поливою), а тоді ще раз випалювали, щоб фарби розтопилися і міцно держалися глини. Деколи ганчарі брали взори для прикрашування своїх виробів з давнього трипільського посуду.

Крім горщиків та іншого кухонного посуду, українські ганчарі виробляли кахлі. То були цеглини з одного боку полиз'яні, розмальовані різними зображеннями. З кахель будували печі, прикрашуючи їх гарними малюнками. Деякі печі простояли по сто й більше років.

У новіші часи, коли появилася фабричний посуд з металу, порцеляни, скла тощо, глиняного посуду в кухнях і при столах уже не вживають. Глиняні вироби служать тепер для прикрашування наших мешкань. Це — оздобні вази, тарілки, флякони на квіти, попільнички, сільнички та інші дрібні предмети. Керамікою займаються тепер мистці, але й вони дуже часто розмальовують посуд такими самими зображеннями, які бачимо на старовинних посудинах.

В Америці, Канаді та інших країнах не раз можна побачити українські керамічні вироби. Вони дуже гарні і нагадують нам високе мистецтво нашої Батьківщини-України.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

Весна — наша отець і мати — хто не посіє, не буде збирати.

Літо збирає, а зима з'їдає.

Як діждемо літа, то нажнемо жита, — поставимо в копки та вдаримо гопки.

Хто вліті гайнує, той взимі голодує.

Ліпше птиці на сухій гілці, ніж у золотій клітці.

ТАМ, ДЕ ТРУБАЙЛО...

(З маминих спогадів)

З Трубайлом Альта між осокою
Зійшлись, з'єднались, мов брат з сестрою.
І все те, все те радує очі,
А серце плаче, глянуть не хоче!

Тарас Шевченко

На березі Трубайла, за яких 20 кілометрів від Переяслава, є село Волошинівка. Колись у сиву давнину залпив туди човном козак Волох, шукаючи затишного та привітного місця на оселю. Так постало це село. Там і народилась моя мама.

У селі є церква, початкова школа. Посеред села селяни викопали ставок, напустили риби. За селом, уздовж Трубайла, стоять вітряки, а з другого боку села, на горбі, є також вітряк-млин діда Амурця. Той дід у молодих роках шукав щастя на Зеленому Клині, над рікою Амуром, тож і прозвали його „амурцем”.

На півдорозі до Переяслава на високій могилі стоїть козацька виглядка. З тієї виглядки вартові виглядали козацьких чайок з походу, а також пильнували, щоб не напали несподівано татари.

Моя прабабка походила з-під Переяслава і в дівочі роки, заробивши грошей, купила собі недалеко виглядки нивку. Ту нивку в нас так і називали „бабиною”, і, хоч було до неї далеко, їздили її обробляти. Виїжджали дуже рано, а повертались пізно. Мамині батьки брали й її з собою. Коли минали виглядку, мама просила, щоб дозволили їй вилізти на неї.

— Ось тільки на горбочок збіжу, і вже виглядка недалеко.

Але мій дід завжди казав, що на тому „горбочку” не один господар має свою нивку, а сама виглядка така висока, що вершок її аж у небі.

Та ось прийшли большевики і відібрали у селян землю, а мого діда через ту бабину нивку засудили на кілька років тюрми. На виглядку мама дивилась уже лише з дідового Амурцевого млина. Діти любили бавитися на горбі біля млина. Та незабаром і плин той став колгоспним. І тоді, як колись діти, дід Амурець підкрадався в неділю до свого млина, коли там не було колгоспних господарів, і направляв його.

Коли стати на ганку Амурцевого млина, то перед очима розстилається чудова картина: вітер гонить пшеничні хвилі ланами, скільки око сягає. Між хлібами синіє льон, а ген-ген далі зеленіють баштани. З села в усіх напрямках кудись ніби біжать верби, одна другу доганяючи, а там, на обрії, вгинається виглядка від великого тягару — вона ж століттями підпирає небо...

*Подала Орися СЕНЮК
Дітройт*

Олександр ВІЛОУСЕНКО

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

Ілюстрація В. Цимбала

9. ПРИГОДА З КРАВЦЕМ

Бреде Вовчик далі, а їсти йому хочеться, що аж-аж.

От іде дорогою кравець.

— Здоров, чоловіче! — каже Вовчик.

— Здоров!

— Я тебе з'їм!

— А що ти таке, що станеш мене їсти?

— Вовк, — каже.

— Брешеш, ти собака!

— Ні, — каже, — їй-Богу вовк!

— Та й малий же ти, — каже кравець. — Ану дай ї тебе поміряю. — Та як укрутив у хвіст руку та давай міряти Вовка аршином вздовж і впоперек. Міряв його, міряв, уже тому Вовкові й дихати не хочеться. Поки міряв, аж хвіст почав тріщати... Вовк як чкурне, — то наче куля полетів.

(Продовження буде)

СМІЙМОСЬ!

С О Н

Мама: — А ти, Івасику, ледве розкрив очі і вже плачеш?

— Бо мені снилося, що тато приніс морозиво, і ледве я почав їсти, а ви мене збудили.

Д О Т И К

Учитель: Маємо п'ять чуттів: зір, слух, нюх, смак і дотик. Котре з них найважливіше — найліпше?

Івась: Дотик.

Учитель: Чому якраз дотик?

Івась: Я вчора у лісі ненароком сів на будяка і, хоч його не бачив, не занюхав, не коштував і не чув, але відчуваю його ще й досі.

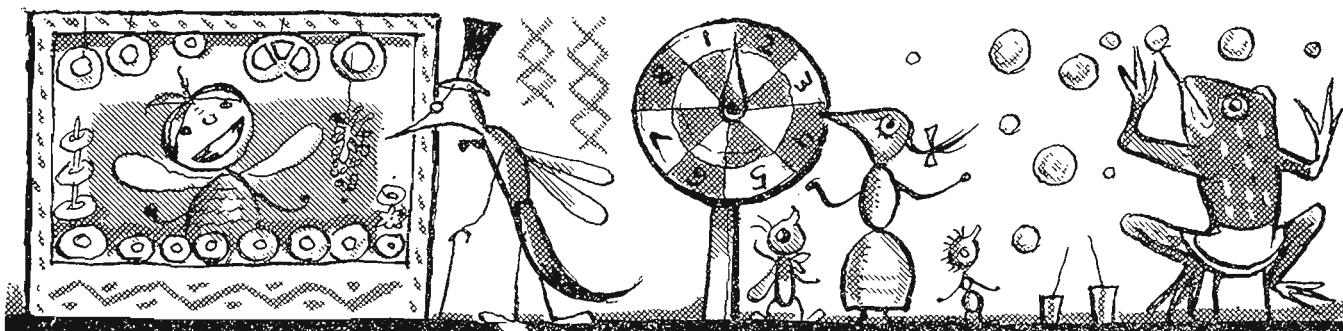
ХОДИВ КОМАР НА БАЗАР

Раз недобрый пан Комар
Вибравсь ранком на базар.

Чуда там, дива великі —
Справжні грали там музики.

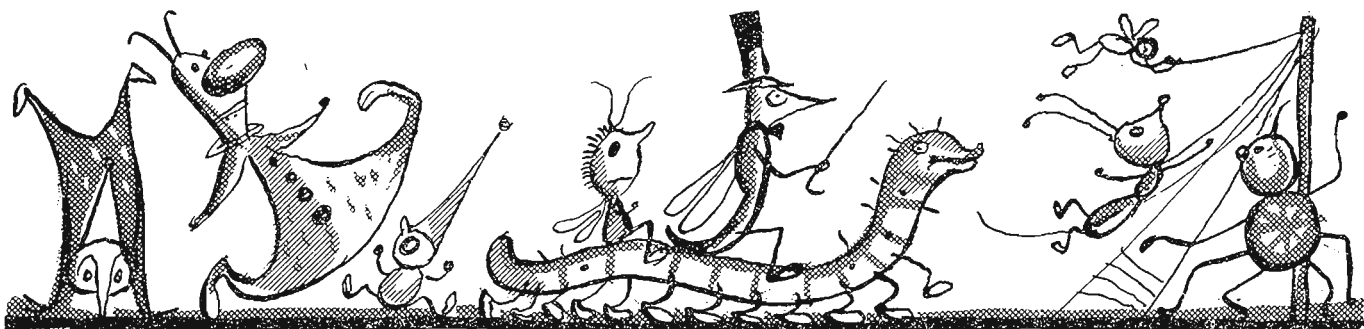
Різномодні павільйони,
Тут факіри, там бальйони.

Продавали куглі-муглі,
Бублики смачні, округлі.

Панна Муравлівна Настя
Там крутила „коло щастя”.

Жабка теж була, Людмила,
Що бульки пукала з мила.

Штуки ще були магічні,
Блазні бігали комічні.

Як когось зболіли нозі,
Сів і їхав на стонозі.

А як гроші мав в калитці,
Погойдатись міг на нитці.

Враз Комар, чому — не знати,
Захотів бешкетувати.

Всіх почав кусати, гризти,
Аж прибігли поліцести.

Так то пан Комар нарешті
Опинився у арешті.

ЕКО

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE BOHDAN, KOZAK-SORCERER

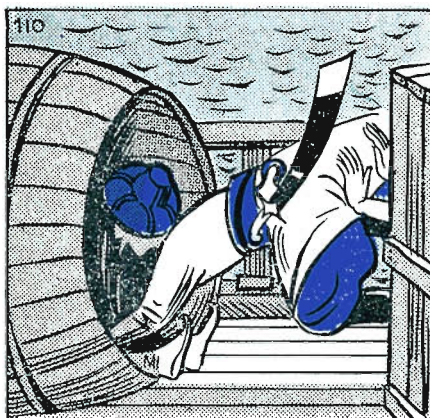
РОЗДІЛ VIII: ВИЗВОЛЕННЯ

CHAPTER VIII: RESCUE

Ха-ха-ха! Та й вигідне ж вибрав ти собі ліжко! — засміявся Ібрагім.

"Ha-ha-ha! You've chosen a soft bed for yourself," laughed Ibrahim.

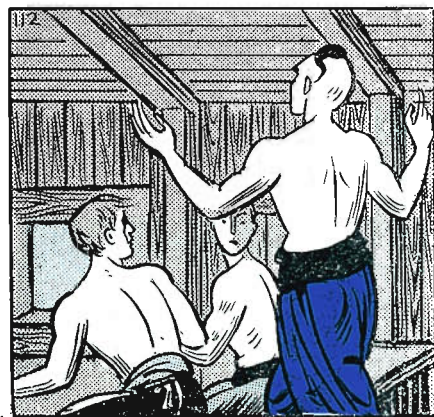
Один стусан — і Ібрагім полетів у бочку.

One punch, and Ibrahim flew into the barrel.

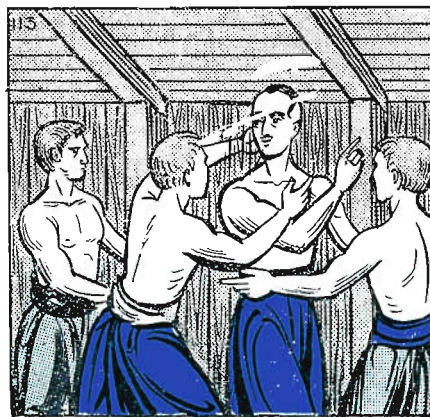
— Готово! — Богдан поставив бочку з в'язнями сторчма і накрив міцно покриткою: — Цитьте, а то кину в воду!

"Everything's ready!" Bohdan stood up the barrel with the prisoners on end, and fitted the cover over it tightly. "Be quiet, or I'll throw you into the water!"

У вечірнім присмерку несподівано залунав притишений голос: — Братця, ви вільні! Розбивайте кайдани!

In the evening twilight a hushed voice unexpectedly announced: "Brothers, you're free! Break loose from your chains!"

— Спасибі тобі, наш рятівнику! — І десятки рук простягнулися до Богдана.

"Thank you, our savior!" and dozens of hands stretched out to Bohdan.

— Небезпека не минула! Половина до весел, а решта одягайтеся у турецьку одягу! — наказав Богдан.

"The danger isn't over! Half of you man the oars, the rest put on Turkish clothes!" ordered Bohdan.

(Кінець буде)
(To be concluded)